DOMSTOLENS DOM
15. oktober 1985 *

I sag 281/83

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved Guido Berardis, Kommissionens juridiske tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Manfred Beschel, Kommissionens juridiske tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Luxembourg,

sagsøger,

mod

Den italienske Republik ved Pier Giorgio Ferri, avvocato dello Stato, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg på den italienske ambassade,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det statueres, at Den italienske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i medfør af traktatens artikel 171, idet den fortsat forbeholder alene eddike fremstillet af vin betegnelsen »eddike«, selv om Domstolen i dom af 9. december 1981 i sag 193/80 har fastslået, at dette er uforeneligt med EØF-traktatens artikel 30,

har

DOMSTOLEN

sammensat af afdelingsformanden, fungerende præsident, U. Everling, afdelingsformand K. Bahlmann, dommerne G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, Y. Galmot og C. Kakouris,

generaladvokat: M. Darmon
justitssekretær: P. Heim

efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 12. juni 1985,

afsagt følgende

* Processprog: Italiensk.

DOM

(Sagsfremstillingen udelades)

Præmisser

1 Ved stævning indgivet til Domstolens justitskontor den 19. december 1983 har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det statueres, at Den italienske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i medfør af artikel 171 i traktaten, idet den fortsat forbeholder alene eddike fremstillet af vin betegnelsen »eddike«, selv om Domstolen i dom af 9. december 1981 (Kommissionen mod Den italienske Republik, 193/80, Sml. s. 3019) har fastslået, at dette er uforeneligt med EØF-traktatens artikel 30.

2 I nævnte dom kendte Domstolen for ret:

» Ved at forbyde markedsføring og indførsel af eddike fremstillet af landbrugsprodukter, bortset fra vineddike, samt ved at forbeholde betegnelsen 'eddike' for vineddike, har Den italienske Republik undladt at opfylde sine forpligtelser efter EØF-traktatens artikler 30 ff«.

3 Af dommens præmisser fremgår det, at de dagældende italienske bestemmelser — bekendtgørelse nr. 162 af 12. febuar 1965 fra Den italienske Republiks præsident (Guri Ufficiale nr. 73 af 23.3.1965) — indeholdt et ved bøde eller frihedsstraf sanktioneret forbud mod transport, oplagring med henblik på salg, forhandling eller enhver anden brug i øvrigt med henblik på direkte eller indirekte anvendelse i levnedsmidler af — blandt andet produkter med indhold af eddikesyre, der ikke var fremstillet ved gæring af vin (artikel 51). Endvidere var betegnelsen »eddike« forbeholdt alene for produkter, der var fremstillet ved eddikegæring af vin (artikel 41). Disse bestemmelser fandt også anvendelse på indførte produkter.

4 Efter afsigelsen af nævnte dom gennemførtes lov nr. 527 af 2. august 1982 om »produktion og markedsføring af eddikesyreholdige produkter ('agri')« (Guri Ufficiale nr. 221 af 12.8.1982). Artikel 1 i denne lov har følgende ordlyd:

» Som undtagelse fra forbudet i artiklerne 51 og 60 i bekendtgørelse nr. 162 af 12. februar 1965 fra republikkens præsident ... tillades indførsel, transport, oplagring med henblik på salg, forhandling eller enhver anden brug i øvrigt direkte eller indirekte i levnedsmidler under betegnelsen 'agro di... ' med angivelse af den anvendte råvare, af varer, der er fremstillet ved eddikegæring af spiselige alkoholholdige væsker fremstillet af landbrugsvarer ...

...

Betegnelsen 'aceto' (eddike) eller 'aceto di vino' (vineddike), jfr. definitionen i artikel 41 i dekret nr. 162 af 12. februar 1965 fra republikkens præsident... skal ledsages af betegnelsen 'agro di vino'. Eddikesyreholdige produkter fremstillet af vin skal tillige være forsynet med betegnelsen 'aceto' (eddike)«.

5 Den anførte bestemmelse har således ændret de hidtil gældende regler i to henseender, idet der dels gives tilladelse til markedsføring og indførsel af eddike, der er fremstillet af andre landbrugsvarer end vin, dels indføres ændrede betegnelser for de omhandlede varer. Betegnelsen »aceto« (eddike) er blevet erstattet af betegnelsen »agro« (eddikesyreholdigt produkt) med angivelse af den råvare, der er anvendt ved fremstillingen. Den yderligere betegnelse »aceto« (eddike) er kun tilladt — og påbudt — for »agro di vino« (eddikesyreholdigt produkt fremstillet af vin).

6 Kommissionen har gjort gældende, at de nye lovbestemmelser ikke bringer italiensk lovgivning i fuld overensstemmelse med det i Domstolens dom af 9. december 1981 fastslåede, idet betegnelsen »aceto« fortsat er forbeholdt eddike fremstillet af vin, således at Den italienske Republik ikke kan antages at have gennemført »de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger«, jfr. traktatens artikel 171. Kommissionen har derfor efter en brevveksling med den italienske regering den

1. september 1983 fremsat en begrundet udtalelse i medfør af traktatens artikel 169, stk. 1. Da Den italienske Republik ikke har rettet sig efter denne udtalelse har Kommissionen anlagt nærværende sag.

7 Kommissionen er af den opfattelse, at den italienske lov nr. 527 af 2. august 1982 strider mod både ånden og bogstaven i Domstolens dom af 9. december 1981. Ved loven indføres en ny, hidtil ukendt betegnelse, »agro«, og samtidig bibeholdes alene for eddike fremstillet af vin den sædvanlige betegnelse, som den italienske forbruger er vant til. Kommissionen har fremhævet, at Domstolen i førnævnte dom har fastslået, at betegnelsen »aceto« er en artsbetegnelse, og at det ville være uforeneligt med fællesmarkedets formål at forbeholde denne for et enkelt nationalt produkt, og dette på bekostning af andre produkter, der navnlig fremstilles i andre medlemsstater. Hvad beskyttelsen af forbrugerne angår har Domstolen udtalt, at denne kan sikres lige så effektivt ved en etikettering, der ud over den generiske betegnelse indeholder en angivelse af den eddiketype, der er tale om.

8 Den italienske regering har herimod gjort gældende, at ophævelsen ved lov nr. 527 af 2. august 1982 af forbudet mod indførsel og markedsføring af eddike, der er fremstillet af andre landbrugsvarer end vin, har gjort det nødvendigt samtidig at fastsætte regler om betegnelserne for de nævnte varer af hensyn til en korrekt og loyal forbrugeroplysning, idet vineddike som følge af de tidligere gældende regler var den eneste vare, forbrugerne kendte. Bestemmelserne består dels i indførelsen af en ny generisk betegnelse, der skal anvendes for al eddike fremstillet af landbrugsvarer, nemlig betegnelsen »agro«, og dels i indførelsen af et krav om, at betegnelsen »aceto« som en særbetegnelse alene benyttes for eddike fremstillet af vin. Betegnelsen »aceto« er herefter kun en handelsbetegnelse, der med et i sædvanlig sprogbrug anvendt ord angiver den vare, den italienske forbruger traditionelt er vant til. Bestemmelsen er i overensstemmelse med dommen af 9. december 1981, der kun angår det tilfælde, at ordet »aceto« som omhandlet i toldnomenklaturen udgør den generiske betegnelse.

9 Det bemærkes, at der i første række må henses til ordlyden af konklusionen i Domstolens dom af 9. december 1981, hvorefter Den italienske Republik har undladt at opfylde sine forpligtelser efter EØF-trakatens artikler 30 ff »ved at forbeholde betegnelsen 'eddike' for vineddike«. Den italienske Republik er i medfør af traktatens artikel 171 forpligtet til at gennemføre de til denne doms

opfyldelse nødvendige foranstaltninger, og har således været pligtig at gennemføre foranstaltninger, der fuldstændig ophævede bestemmelser eller praksis i italiensk national ret, der forbeholdt betegnelsen »aceto« alene for eddike fremstillet af vin.

10 Det er ubestridt, at lov nr. 527 af 2. august 1982, der blev vedtaget efter Domstolens dom af 9. december 1981 med henblik på at bringe de italienske regler i overensstemmelse med denne dom bestemmer, at ordet »aceto« som generisk betegnelse erstattes af ordet »agro«. Ikke desto mindre tillader nævnte lov desuden benyttelsen af betegnelsen »aceto« som supplerende særlig betegnelse, men denne tilføjelse må kun benyttes for eddike fremstillet af vin, og er herfor endda obligatorisk.

11 Den italienske regerings anbringende om, at »agro« i stedet for »aceto« som generisk betegnelse ophæver den restriktive virkning for handelen, som anvendelsen af betegnelsen »aceto« alene for eddike fremstillet af vin medfører, må forkastes.

12 De ændrede bestemmelser medfører nemlig fortsat, at den traditionelle betegnelse »aceto«, som den italienske forbruger kender og værdsætter, kun lovligt kan bruges for en type varer, for hvilken der findes en betydelig national produktion i Italien, og ikke for andre typer af lignende varer hidrørende fra andre medlemsstater. Hermed medfører disse bestemmelser, at de indenlandske varer får gunstigere afsætningsvilkår end lignende indførte varer hidrørende fra andre medlemsstater.

13 De omhandlede bestemmelser kan heller ikke begrundes i hensynet til beskyttelsen af de italienske forbrugere, der efter det af den italienske regering anførte traditionelt går ud fra, at al eddike er vineddike. Det er i den forbindelse tilstrækkeligt at henvise til præmis 27 i dommen af 9. december 1981, hvori Domstolen fastslår, at forbrugerbeskyttelsen kun kan sikres ved midler, som gør det muligt at behandle indenlandske og indførte produkter ens.

14 Af det anførte følger at den ændring, der er gennemført i italiensk lovgivning ved loven af 2. august 1981, ikke kan anses for en nøjagtig og fuldstændig opfyldelse af Domstolens dom af 9. december 1981, idet den traditionelle betegnelse »aceto« fortsat er forbeholdt eddike fremstillet af vin, mens der for andre eddiketyper kun kan anvendes betegnelser, der er mindre kendte og værdsatte af de italienske forbrugere.

15 På baggrund af det anførte må det fastslås, at Den italienske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i medfør af artikel 171 i traktaten, idet den ved lov nr. 527 af 2. august 1982 fortsat forbeholder alene eddike fremstillet af vin betegnelsen »aceto«, selv om Domstolen i dom af 9. september 1981 (Kommissionen mod Den italienske Republik, 193/80, Sml. s. 3019) har fastslået, at dette er uforeneligt med EØF-traktatens artikel 30.

Sagens omkostninger

16 I medfør af procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at afholde sagens omkostninger. Den italienske Republik har tabt sagen og tilpligtes derfor at afholde sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) **Den italienske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i medfør af artikel 171 i traktaten, idet den ved lov nr. 527 af 2. august 1982 fortsat forbeholder alene eddike fremstillet af vin betegnelsen »aceto«, selv om Domstolen i dom af 9. december 1981 (Kommissionen mod Den italienske Republik, 193/80, Sml. s. 3019) har fastslået, at dette er uforeneligt med EØF-traktatens artikel 30.**

2) **Den italienske Republik betaler sagens omkostninger.**

Everling Bahlmann Bosco

Koopmans Due Galmot Kakouris

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. oktober 1985.

P. Heim
Justitssekretær

Fungerende præsident
U. Everling
Afdelingsformand